

Heeft u zich wel eens afgevraagd waar **Ons Dorp**, bekend van het Monopoly-spel, ligt? Wie niet in de stad Groningen woont, woont zelf misschien in **Ons Dorp**. In de Groninger Ommelanden zijn ruim honderdvijftig kleine dorpen te vinden, met in totaal zo'n 120.000 inwoners. Tachtig procent van deze dorpen is verenigd in de Vereniging Kleine Dorpen Groningen (VKDG). Consigne sprak met Leo Hardus, coördinator van de vereniging, over het grote belang dat de kleine dorpen voor de provincie hebben.

"Het platteland is aantrekkelijk", meent Hardus, "je kunt er leuke dingen mee doen. Kijk nou naar Amsterdam, die stad zit helemaal vol. Er zijn veel mensen, bedrijven, auto's, er kan niets meer bij. Ook de telecommunicatielijnen zijn zwaar belast, zo niet overbelast. Als een bedrijf in een nieuw pand gaat en honderd lijnen nodig heeft dan kan het soms een jaar duren voordat die er zijn. Dan liever het platteland. Hier heb je ruimte, schone lucht, rust en genoeg mogelijkheden voor kleinschalige ontwikkelingen."

Doelstelling

De VKDG is in 1978 opgericht naar aanleiding van het in dat jaar vastgestelde Streekplan voor de provincie Groningen. "In dat plan werden de kleine dorpen van de kaart geveegd", legt Hardus uit. "Daarnaast speelde ook de achteruitgang van de dorpen en het gebrek aan aandacht van de overheid een rol.

De dorpen kregen geen kans meer om zich ruimtelijk te ontwikkelen. Als protest daartegen heeft een aantal kopstukken uit diverse dorpen de koppen bij elkaar gestoken en de VKDG opgericht. De oorspronkelijke doelstelling van de

Godlinze (gemeente Delfzijl)

vereniging is het behartigen van de leefbaarheid in kleine dorpen."

In 1985 volgde een tweede structuurplan waarin de dorpen meer ruimte kregen om zich te ontwikkelen. In het begin hield de vereniging zich vooral bezig met hard schoppen tegen allerlei overheden. Nu pakt de VKDG de zaken anders aan.

Kleine dorpen

Wat is nu eigenlijk een klein dorp? Hardus: "In de provincie Groningen zijn 25 gemeenten. Alle plaatsen daarin, be-

deelt dit pand met enkele andere verenigingen en instanties.

Takenpakket

De VKDG heeft vier hoofdtaken. Ten eerste het geven van voorlichting en informatie aan verschillende doelgroepen zoals scholen, gemeentebesturen en ook de Commerciele Club. De tweede taak is onderzoek verrichten en documentatie verzamelen. Hierdoor is het mogelijk om tegengas te bieden aan de diverse overheden en instanties waar de VKDG mee te maken heeft.

Kleine dorpen hebben grote waarde

halve de hoofdplaatsen, zijn kleine dorpen." Zoals gezegd zijn dat er ruim honderdvijftig, waarvan er ongeveer 125 lid zijn van de VKDG.

"Alle leden, de dorpsraden/verenigingen, kunnen deelnemen aan de ledenvergadering. Dit is het hoogste orgaan in de organisatiestructuur. Daaronder staat het overkoepelende bestuur dat wordt gevormd door vertegenwoordigers van de regio's Noord, Westerkwartier, Gorecht/Duurswold/Oldambt en Westervolde/Veenkoloniën. Uit dit bestuur is het dagelijks bestuur gekozen, waaronder ik weer werk."

In totaal zijn er bij de VKDG vijf mensen werkzaam. Hardus is de enige die full-time in dienst is.

De VKDG is gevestigd in het voormalige gemeentehuis van Hoogezand en

Daarnaast houdt de VKDG zich bezig met het bevorderen van de deskundigheid binnen de dorpen en belangenbehartiging en ondersteuning van de kleine dorpen.

De financiering van deze activiteiten komt voor tachtig procent uit overheids-subsidies en voor de overige twintig procent uit donaties en contributies. Als laatste onderwerp houdt de VKDG zich bezig met het ontwikkelen en uitvoeren van projecten.

Leegstaande panden

Een voor bedrijven interessant project is het project leegstaande panden. "De bedoeling is dat er geïnventariseerd wordt welke panden er leeg staan in de regio. Daar kunnen dan nieuwe bedrijven in gevestigd worden", aldus Hardus. "Het

project heeft een opstartsubsidie nodig om vervolgens na drie jaar verzelfstandigd te worden. We zijn nu op zoek naar een organisatie die de financiën voor haar rekening wil nemen. De overheid kan er niks mee, maar het MKB zou een goede motor achter dit project kunnen zijn."

Er zijn inderdaad genoeg lege panden in de regio waar leuke dingen mee gedaan kunnen worden. Een probleem is echter wel de bestemming van de panden. Veelal moeten deze gebruikt worden voor agrarische doeleinden.

"De invulling moet uiteraard milieuvriendelijk zijn", vervolgt Hardus, "maar het aantal agrarische bedrijven loopt terug en dan kan er dus best ruimte gemaakt worden voor andere sectoren. Ik denk bijvoorbeeld aan automatiseringsbedrijven. Die hoeven niet zonnig centraal in Nederland te zitten en zijn minder afhankelijk van de infrastructuur. Bovendien is telecommunicatie hier nog prima mogelijk.

In Friesland is een soortgelijk project al wel gestart en daar gaat het erg goed."

Toerisme en recreatie

Een ander voorbeeld van bedrijvigheid die hier goed mogelijk is, is toerisme en recreatie. Sinds 1987 houdt de VKDG zich ook daarmee bezig. Door de VKDG zijn er boekjes gemaakt met auto-, fiets- en wandelroutes en sinds kort ook met kanoroutes. Deze laatste zijn in samenwerking met de provinciale VVV en de Stichting Welzijn Westerkwartier gemaakt.

"Er is erg veel belangstelling voor", vertelt Hardus. "Steeds meer Nederlanders zien dat je in eigen land uitstekend op vakantie kunt. Ook het kanoën neemt in populariteit toe. Behalve dat er meer toeristen naar het Ommeland komen, zijn er ook meer horecabedrijven die de stad uit trekken en zich in de provincie vestigen.

Het Groninger Museum zou een grote trekpleister zijn, maar bijvoorbeeld het kuuroord Fontana, de zeehondencreche in Pieterburen en Abrahams Mosterdmakerij trekken stuk voor stuk meer bezoekers."

Overige activiteiten

Behalve het project leegstaande panden en de werkzaamheden op het gebied van recreatie zijn er nog twee activiteiten waar de VKDG zich mee bezig houdt. Hardus: "We hebben één ton subsidie gekregen voor het nemen van innovatieve verkeersmaatregelen in vier dorpen. Met innovatief bedoel ik dat de maatregelen nog niet elders gebruikt

mogen zijn.

Daarnaast hebben we het project groene dorpen, waarbij we zorgen voor meer groenvoorzieningen in de dorpen.

We proberen ons vooral te promoten door het krijgen van publiciteit. Gemiddeld versturen we dertig persberichten per jaar. Deze persberichten zijn regionaal van karakter. De landelijke publiciteit wordt verzorgd door de landelijke vereniging voor kleine dorpen."

Jongeren hier houden

Een belangrijke doelgroep van de VKDG zijn de jongeren. In de provincie wonen veel jongeren, maar als die een

Leo Hardus:

jaar of achttien zijn, trekken ze vaak naar de stad.

"In de leeftijdsgroep van negentien tot ongeveer dertig jaar zitten veel studenten en die trekken toch vaak naar het westen van het land", aldus Hardus. "Om die hier te houden moeten we zorgen voor meer werkgelegenheid. Wij proberen daarom mensen die een kleinschalig bedrijf opstarten zoveel mogelijk te steunen.

Ook zijn we een project aan het voorbereiden waarbij we starterscursussen organiseren voor jongeren van achttien tot dertig jaar, die daarna kunnen proberen om in de regio iets te beginnen. Natuurlijk moeten er alleen kansrijke bedrijfjes opgericht worden. Inmiddels zien we dat er sprake is van een toenemend aantal (jonge) ondernemers dat start met specialistische, kleinschalige en milieuvriendelijke bedrijfjes en dat is een positieve ontwikkeling."

De toekomst van het kleine dorp

Zoals iedereen in Nederland hebben ook de kleine dorpen te maken met bezuinigingen. Daarom heeft de VKDG

een aantal uitgangspunten voor de toekomst op een rijtje gezet. De bedoeling is dat er een minimumpakket aan voorzieningen moet blijven bestaan in de dorpen. Dit zijn voorzieningen op het gebied van woningbouw, werkgelegenheid, scholing, gemeenschapsvoorzieningen en openbaar vervoer.

Vooraf dit laatste is momenteel een punt van discussie. Volgens Hardus moeten er snel maatregelen worden genomen.

"Het openbaar vervoer moet steeds meer kostendekkend werken, indien er niets gedaan wordt komen we zonder te zitten en wordt het een diepe teloorgang. Daarom moet de overheid bewo-

gen worden om de regio de kans te geven een eigen vervoerssysteem op te zetten.

De overheid hanteert stedelijke normen die gebaseerd zijn op een grote bevolkingsconcentratie. Wij hebben te maken met een lage bevolkingsdichtheid en voldoen niet aan die normen. Daardoor ontstaan er problemen.

Bovendien heeft het openbaar vervoer een maatschappelijke functie, die moet ook meegenomen worden in de discussie. Wij vinden ook dat waar het echt niet kan, het inderdaad echt niet kan. Maar daar kunnen best alternatieven komen zoals de belbus.

Wat onze activiteiten betreft proberen we in de nabije toekomst wat meer los te komen van de overheid en meer te gaan samenwerken met het bedrijfsleven."

EVELINE VAN DER HEK